

UR PRESS- DEBATTEN

Mentalsjukvårdens planering

I anledning av riksdagsdebatten beträffande mentalsjukvården i början på månaden uttrycker *Skånska Dagbladet* vissa farhågor som tidigare upprepade gånger förts på tal i Socialmedicinsk tidskrift.

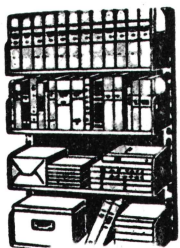
Bristen på arbetskraft till mentalsjukhusen är mycket stor. Det gäller både sjukvårdsbiträden och läkare. Det mest betänkliga är dock bristen på läkare. Psykiatrin lockar inte läkaraspiranterna. Denna måste därför göras mera lockande. Takten i upprustningen av mentalsjukvården hänger mycket på läkartillgången. När man bygger sjukhus måste man också se till att det finns läkare. När den materiella upprustningen av sinnessjukhusen på allvar kommer igång kanske det går lättare att animera de unga läkarna att välja psykiatrin. Mentalsjukhusens lokaler är nu sådana att läkarna drar sig för att välja dem som arbetsplats.

Under åren 1960—64 kommer mentalsjukvården att tillföras 3.000 nya vårdplatser. För dessa behövs en personalförstärkning med 2.000 tjänster. Det kostar pengar, inte enbart i investeringar utan även i framtida driftskostnader.

Sveriges finansminister, vad han än kommer att heta och vilken politisk färg han än må ha, får under de närmast kommande åren ingen lätt uppgift att få balans på statens affärer. Minskningen i produktionsökningen gör det ännu besvärligare än förut att hämta in eftersläpningen.

HYLLOR

praktiska
konstruktioner
för kontor
arkiv
bibliotek
butiker
laboratorier
privatinredn.

Sparrings

Stockholm Ö

Försälj.-avd.: Karlavägen 89

Tel. 67 36 50 — 67 76 75

Förslaget om upphävande av retentionsrätten på mentalsjukhusen

kommenteras av *Stockholms-Tidningen*.

När inrikesministern i en proposition föreslår sådan uppmjukning av gällande bestämmelser, att det blir möjligt att söka vård för psykisk sjukdom utan tvång att kvarstanna på sjukhuset, är detta ett välkommet och välbehövligt steg på vägen mot en modernare syn på denna sjukvård. Trots alla förbättringar på senare år har det gått långsamt fram med ansträngningarna att få den psykiska sjukvården jämnställd med den fysiska — inte minst på grund av gamla, inrotade vanföreställningar från allmänhetens sida.

Genom den nya bestämmelsen, som naturligt nog endast gäller dem som själva söker vård, ökas avsevärt möjligheterna för deprimerade människor att snabbt och utan risk för tvångsinternering komma i kontakt med kunniga, erfarna specialister. Dessa läkare har tidigare gång efter annan förklarat, att om depressionsfall och likartade sjukdomar snabbt kommer under sakkunnig behandling, kan de i regel på kort tid botas.

Men för en gynnsam utveckling av sjukas inställning till mentalvård fordras inte bara att retentionsrätten upphäves, menar ledaren. Sjukhusen behöver en upprustning — inte minst personell, så att de blir helt jämställda med vanliga sjukhus.

Människovården i kläm

är rubriken på en ledande artikel i *Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning* som finner det beklagligt, att den socialpolitiska planläggningen visat bristande omsorg. Människovården kommer i efterhand, ty de förpliktelser som statsmakterna redan iklätt sig hotar att för lång tid försätta våra statsfinanser i ett prekärt läge. Tidningen anför bekymmer på grund av de alltjämt bristfälliga resurserna inom alkohol- och fångvården och den stora eftersläpningen inom sinnessjukvården.

Statsmakterna har redan hunnit binda sig för en rad betydande utgifter. Den sparsamhet som läget framtvingar torde företrädesvis komma att riktas mot sådana punkter, där statsmakterna känner sig mindre bundna. Visserligen håller en utredning just nu på med en översyn av socialpolitiken. Det är mycket möjligt att den kan ge besked om att den förändrade sociala strukturen bör föranleda reduceringar och indragningar på skilda punkter. Men sådana besparingar kommer då att i första hand tas i anspråk för att minska de stora underskotten i budgeten, inte för att sättas in på eftersatta vårdområden.

Pessimismen rörande den människovårdande socialpolitikens framtid förefaller vara befogad. Under de närmaste åren lär vi inte undslippa den svidande läxa de gångna årens planlöshet på det

sociala fältet ger oss. Utan att söka träffa en avvägning mellan olika sociala reformkrav, utan att ens ta upp frågan till diskussion har partierna t. ex. bundit sig för en långsiktig höjning av folkpensionerna, som om ett decennium kostar 1.500 milj. kr mera än i år i skatter och avgifter, om penningvärdet mot förmodan skulle kunna bevaras. Det finns anledning till den djupaste oro hur det skall gå med de områden av det sociala fältet, vars representanter inte lyckats utverka sådana fördelaktiga utfästelser.

Individuell människovård

I en artikel i Läkartidningen har ett beklagansvärt fall relaterats som gräsligt belyser en felbedömning av förhållandena i en elvabarnsfamilj (av vilka fem vuxna). Risker för en asocial utveckling av barnen och ett sönderbrytande av familjerelationerna måste bli följden av myndigheternas ingripande. Tidningen *Ny Tid* yttrar i anslutning härtill följande:

I detta fall är det barnpsykiater som vänder sig mot de administrativa myndigheternas sätt att bedöma saken. Avgörandet är mycket svårt. En barnavårdsnämnd, länsstyrelse och i sista hand regeringsrätt kan ju inte överlåta sitt lagliga ansvar på läkare och psykiater.

Däremot bör inte en viss uppfattning om renlighet, ordning och förmåga att följa den sociala eller religiösa seden få vara avgörande vid bedömningen huruvida barnen skall tagas från hemmet eller ej. Kärlek och trygghet uppväger många gånger bristen på den rationella ordning enligt vilken familjeförhållanden bedömes.

Dessbättre har barnavårdsnämndernas ledamöter och nämndernas tjänstemän ögonen öppna för de värden, som familjegemenskapen även under yttre mycket torftiga förhållanden innehåller.

Penicillin till överdrift

Det engelska hälsovårdsministeriet har till alla Englands sjukhus skickat ut en varning mot det överdrivna bruket av penicillin, meddelar *Expressen*.

Genom att man gripit till penicillin i tid och otid för att förebygga infektioner har det uppkommit resistenta bakteriestammar som antibiotika inte biter på. Sjukhusen uppmanas nu att se till att man genom sterilisering förebygger spridning av infektioner.

Expressen har på ledarspalt flera gånger behandlat faran av att antibiotika används till överdrift både i öppen och slutet vård, medan vaksamheten på sjukhusen i fråga om hygien på senare år slappnat i förlitan på de s. k. undermedicinerna. Tidningen har liksom en läkartidskrift från Södersjukhuset efterlyst en samlad attack mot sjukhusinfektionerna, vilka blir ett allt större livshot. Exemplet från England borde kunna hjälpa till att animera medicinalstyrelsen till åtgärder av engelsk modell mot infektionsfaran.

Om följderna av jäktet

skriver *Stockholms-Tidningen* i en ledare under rubriken "Storstadsjäktets offerväsen". Efter en översikt om hjärt-kärlsjukdomarnas offensiv uppehåller sig skribenten vid överdödligheten för storstadens manliga befolkning.

Till bilden hör också, att männen i dessa avseenden är särskilt illa utsatta. Man har länge vetat att kvinnorna har längre livslängd — i vårt land i genomsnitt tre år — och detta har populärt förklarats med att mannen har hårdare arbete, utsätter sig för större risker och lever vårdslösare än kvinnan; nyare forskningar tycks emellertid visa att även rent konstitutionella svagheter bidrar till männens större dödlighet.

Detta klarläggs av färsk statistik från Stockholms statistiska kontor, som undersökt dödligheten i åldern 20—70 år. Sätts dödssiffran för män på landsbygden till 100, hålls denna siffra över hela linjen av kvinnorna, medan den för männen stiger till 121 för mindre städer, 123 för Göteborg, 130 för Malmö och hela 146 för Stockholm.

Kvinnorna tycks alltså må lika bra i storstäderna som på landet och inte nämnvärt påverkas av de olika miljöerna och av stressens hårda tryck. Dödligheten för huvudstadens män är däremot nästan 50 procent högre än för landsbygdens, vilket ju klart bestyrker storstadsjäktets fördärliga inflytande. Samma erfarenhet har också gjorts utomlands, inte minst i USA, som väl kan anses vara föregångslandet även när det gäller hets och jäkt.

«Vi och vår hälsa»

HULTAFORS

fysikalisk-dietisk kuranstalt

enskilt sjuk-och konvalescenthem

Postadress: HULTAFORS

1,000 fot över havet

Lämplig rekreationsort.

Alla moderna badformer, electricitetsbehandling, massage.

Vegetarisk och blandad kost.

Individuell diet.

Överläkare:

Dr I. Unbåll

Mod. priser. Inga drickspengar.

Begär utförligt prospekt.

Tel. Borås 950 50.

Där är mannadödligheten nu större än någonsin och stegras för var dag.

Det är väl bekant, att medellivslängden sedan länge är starkt stigande och allttjämt ökas på grund av allmänt förbättrad standard och läkekonstens framsteg. Denna gynnsamma utveckling motverkas emellertid av att männen i allt lägre åldrar drabbas av stressjukdomar, som förkortar deras liv.

Man kan ju inte nöja sig med att konstatera, att detta är ett pris som de får betala för storstadens fördelar och njutningar — och för att de vill vara med i jakten efter än mera höjd standard. Även den kurvan bör brytas, och det finns därför starka skäl att genom upplysning och andra åtgärder söka klargöra, vad som kan göras för att minska antalet offer för tidens jäkt och hets.

Om fartbegränsning

Diskussionen om fartbegränsning som ett medel att hejda trafikdöden har inte helt stannat av. *Skånska Dagbladet* kommenterar:

Svenska och utländska erfarenheter av fartgräns visar samstämmigt att en sådan medför inte bara färre olyckor utan också minskad svårighetsgrad vid olyckorna konstaterar centerpartisten hr Björkäng i en motion till årets riksdag vari han begär, att en hastighetsgräns för motorfordon på 90 km i timme införes på försök. Det är mot en kuslig bakgrund av ökande olycksfrekvens som han motiverar förslaget, och fäster uppmärksamhet på, att de svenska vägarnas beskaffenhet utgör ett starkt skäl för fartbegränsning.

Trafiksäkerheten på vägarna tas också upp i en annan centerpartimotion. Den har väckts i andra kammaren av hr Elfwall, som angriper problemet från en annan utgångspunkt. En obligatorisk testning av begagnade bilar skulle leda till större

säkerhet i den allt mer ökande trafiken, säger han men skulle framförallt vara av stor ekonomisk betydelse för den bilköpande allmänheten. Förslaget går ut på införande av skyldighet att vid försäljning av begagnad bil förete protokoll över bilens beskaffenhet. Skyldigheten bör gälla även obetydligt begagnade bilar, t. ex. redan efter 500 mil, då utbud av sådan vagn kan bero på krockskada.

Om spritkonsumtionen igen

Mitt i tillfredsställelsen över att konsumtionen stadigt minskar och att fjolårssiffrorna nu är lägre än det sista motboksåret, finns det två siffror, som inger allvarliga farhågor, konstaterar *Ny Tid*.

Den ena är den ständigt stigande siffran för kvinnofylleriet, den andra att ungdomsfylleriet likaså ökar. Kvinnofylleriet har sedan sista motboksåret ökat med nära 125 procent, och i fjol omhändertogs 2.440 kvinnor för fylleri. På samma sätt visar bland ungdomen åldrarna mellan 15 och 17 år ökning från 5,9 till 6,7 förseelser per 1.000 invånare och för åldrarna 18—20 år från 21,1 till 22,5 per 1.000. Det är gott och väl att de äldres fylleriförseelser minskar i antal. Men denna utveckling bland de unga är verkligt oroande. Vad kan man göra för att hejda den?

Det är tillfredsställande att också Göteborg nu visar minskade fyllerisiffror, med 4 proc. jämfört med tidigare år. Men nedgången i fylleriförseelsernas antal är fortfarande liten i förhållande till de medelstora och mindre städerna, som minskat med 11 proc.

SOCIALMEDICINSK TIDSKRIFT

Redaktion och expedition: Villagatan 5, Stockholm Ö
Tel. 23 00 50 (växel). Postgiro 1179.

Annonssavd.: Birger Jarlsgatan 117 A, Stockholm Va. Telefon 34 49 40.

Redaktör och ansvarig utgivare: Dr Erik Husmark.

Redaktionssekreterare: Docent Ragnar Berfenstam.

Annonsschef: Redaktör G. Suneson.

Prenumerationspris: helår kr 18: —, halvår kr 10: —. Studentprenumeration: helår kr 10: —. Lösnummer kr 2: —.

Tidskriften utkommer med 10 nummer per år (1 per mån. utom juli och aug.).

Återgivande helt eller delvis av originalartiklar ur SMT utan angivande av källan förbjudes.

ANNONSPRISER:

Omslagets andra och fjärde sida Kr. 350:—
Helsida „ 300:—

Halvsida Kr. 175:—
Kvartsida „ 90:—
mm-pris 90 öre pr enkel spalt

Spalthöjd 210 mm
Spaltbredd 70 mm
Sidans bredd 150 mm
(2 spalter)